

ТЪЛКУВАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ 1

София, 29.09.2016 г.

Върховният административен съд на Република България - ОСС от ГК и ТК на ВКС и ОСС от I и II колегия на ВАС, в съдебно заседание на двадесет и трети юни две хиляди и шестнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЛОЗАН ПАНОВ
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВКС: ДАРИЯ ПРОДАНОВА
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВАС: БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

ВАС

АННА ДИМИТРОВА
ЙОРДАН КОНСТАНТИНОВ
МАРИНИКА ЧЕРНЕВА
МИЛКА ПАНЧЕВА
ГЕОРГИ ЧОЛАКОВ
ВАНЯ АНЧЕВА

ВКС

БОЙКА СТОИЛОВА
ВАНЯ АЛЕКСИЕВА
ТОТКА КАЛЧЕВА

ЧЛЕНОВЕ:

ВАС

СВЕТЛАНА ЙОНКОВА
МАРИНА МИХАЙЛОВА
АНГЕЛ КАЛИНОВ
АДЕЛИНА КОВАЧЕВА
ДИАНА ДОБРЕВА
ГАЛИНА МАТЕЙСКА
ГАЛЯ КОСТОВА
ФАНИ НАЙДЕНОВА
ГАЛИНА ХРИСТОВА
ТАНЯ РАДКОВА
ЗДРАВКА ЩУМЕНСКА
ЙОВКА ДРАЖЕВА
СВЕТОЗАРА АНЧЕВА
ДИАНА ГЪРБАТОВА
ЗАХАРИНКА ТОДОРОВА
ТАТЯНА ХИНОВА
МАРУСЯ ДИМИТРОВА
ТЕОДОРА НИКОЛОВА
АТАНАСКА ДИШЕВА
ТАНЯ ВАЧЕВА
СОНЯ ЯНКУЛОВА

ВКС

РОСИЦА КОВАЧЕВА
КАПКА ЮСТИНИЯНОВА
СИМЕОН ЧАНАЧЕВ
ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА
БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА
ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА
БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ
СВЕТЛА ЦАЧЕВА
ЛЮБКА БОГДАНОВА
РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА
ВЕСКА РАЙЧЕВА
ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА
ЗЛАТКА РУСЕВА
ДИЯНА ЦЕНЕВА
МАРИЯ ИВАНОВА
СВЕТЛАНА КАЛИНОВА
МАРИАНА КОСТОВА
ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА
СНЕЖАНКА НИКОЛОВА
МАРИО ПЪРВАНОВ
КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА

ИЛИЯНА ДОЙЧЕВА
ВИОЛЕТА ГЛАВИНОВА
ДОНКА ЧАКЪРОВА
ЕМИЛИЯ МИТКОВА
МАРИЕТА МИЛЕВА
ТОДОР ТОДОРОВ
СЕВДАЛИНА ЧЕРВЕНКОВА
ЕМАНОИЛ МИТЕВ
ПАВЛИНА НАЙДЕНОВА
ТАНЯ КУЦАРОВА
МАРИО ДИМИТРОВ
КРЕМЕНА ХАРАЛАНОВА
ИЛИАНА СЛАВОВСКА
ДОБРИНКА АНДРЕЕВА
ЛЮБОМИРА МОТОВА
МИРА РАЙЧЕВА
НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ
ЕМИЛИЯ КАБУРОВА
СВИЛЕНА ПРОДАНОВА
ДАНИЕЛА МАВРОДИЕВА
СВЕТЛАНА БОРИСОВА
АНЕЛИЯ АНАНИЕВА
КРАСИМИР КЪНЧЕВ
МАДЛЕН ПЕТРОВА
ПЛАМЕН ПЕТРУНОВ
АГЛИКА АДАМОВА
ПЕТЯ ЖЕЛЕВА
ВАСИЛКА ШАЛАМАНОВА
КАЛИНА АРНАУДОВА
МИРОСЛАВА КЕРИМОВА
АЛБЕНА РАДОСЛАВОВА
СВЕТОСЛАВ СЛАВОВ
РОСЕН ВАСИЛЕВ
РУМЯНА ЛИЛОВА
МИЛЕНА СЛАВЕЙКОВА
СИБИЛА СИМЕОНОВА
ВЕСЕЛА ПАВЛОВА
СТЕФКА КЕМАЛОВА
ЮЛИЯН КИРОВ

ЕМИЛ ТОМОВ
АЛБЕНА БОНЕВА
СВЕТЛА ДИМИТРОВА
БОНКА ДЕЧЕВА
ЖИВА ДЕКОВА
МИМИ ФУРНАДЖИЕВА
ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА
ВАСИЛКА ИЛИЕВА
ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
ИЛИЯНА ПАПАЗОВА
ОЛГА КЕРЕЛСКА
ЗОЯ АТАНАСОВА
ВЕСЕЛКА МАРЕВА
БОРИС ИЛИЕВ
БОНКА ЙОНКОВА
ДИАНА ХИТОВА
БОЯН ЦОНЕВ
МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА
РОСИЦА БОЖИЛОВА
ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ
КОСТАДИНКА НЕДКОВА
ГЕНИКА МИХАЙЛОВА
ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
ГЕРГАНА НИКОВА
ПЕТЯ ХОРОЗОВА
МАЙЯ РУСЕВА
АННА БАЕВА
ВЕРОНИКА НИКОЛОВА
ЕВГЕНИЙ СТАЙКОВ
ЕРИК ВАСИЛЕВ
КРИСТИЯНА ГЕНКОВСКА
СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА
ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА

при секретар

ЦВЕТЕЛИНА ДУКОВА

и с участието на прокурора

разгледа тълкувателно дело № 1/2015. □

докладвано от съдиите

ТАНЯ ВАЧЕВА И ПЛАМЕН СТОЕВ

Тълкувателното дело е образувано с разпореждане от 27.10.2015 г. на председателя на Върховния административен съд и председателя на Върховния касационен съд, по предложение на

заместник-председателите и ръководители на Първа и Втора колегия на Върховния административен съд (ВАС) и заместник-председателите и ръководители на Гражданска и Търговска колегия на Върховния касационен съд (ВКС) за приемане на тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегия на ВАС и на съдиите от Гражданска и Търговска колегия на ВКС за уеднаквяване на съдебната практика по въпроса:

Какъв е порокът на съдебен акт, постановен от съд, който не е компетентен по правилата на подведомствеността, разпределящи делата между гражданските и административните съдилища?

Въпросът е поставен на основание чл. 125 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) и по него в съдебната практика се застъпват две противоречиви становища.

Според едното становище съдебен акт, постановен от съд, който не е компетентен по правилата на подведомствеността, разпределящи делата между гражданските и административните съдилища, е недопустим. Застъпващите това становище съдебни състави считат, че подведомствеността, разгледана като компетентност на съдилищата, обозначава тяхната правораздавателна власт, с която съдилищата са натоварени от Конституцията и от законите на страната. Действащият Граждански процесуален кодекс (ГПК), аналогично на отменения ГПК, урежда въпроса за подведомствеността на съдилищата, като определя компетентността им да разглеждат всички граждански дела (чл. 14, ал. 1 ГПК) и компетентността на другите учреждения, т.е. на несъдебните органи. Въпросът за подведомствеността може да се повдигне пред съда по всяко време, докато делото е висящо.

По смисъла на чл. 16 ГПК спор за подведомственост може да възникне между съд и друго учреждение, т.е. несъдебен орган, а не между различни съдилища.

Според чл. 130, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) спор за подведомственост може да възникне между административен съд и друг орган извън системата на съдилищата (несъдебен орган), а не между съдилища.

В подкрепа на този извод е разпоредбата на чл. 63, ал. 9 ЗСВ, в която също е посочено, че спор между състав на Върховния касационен съд и Върховния административен съд е спор за подсъдност. Когато делото е разгледано и по него се е произнесъл съд, т.е. орган, притежаващ държавна правораздавателна власт, в законен според правилата на АПК и ГПК състав, но в нарушение на

правилата, разпределящи делата между общите и специализираните съдилища, в такъв случай съдебният акт ще е постановен в нарушение на правилата за подсъдност и по реда на обжалването този съдебен акт ще подлежи на обезсилване като недопустим.

Допълнителни съображения съдебните състави черпят и от чл. 17, ал. 2 ГПК, според който общият граждански съд е компетентен да се произнася инцидентно по валидността на административните актове, независимо от това дали те подлежат на съдебен контрол. Гражданският съд не може да се произнася инцидентно по законосъобразността на административните актове, но се допуска и изключение - когато такъв акт се противопоставя на страна по делото, която не е била участник в административното производство по издаването и обжалването му. Следователно предаването на компетентност от общите към специализираните съдилища, станало с изграждането на системата на административните съдилища и предвидено в АПК, не е абсолютно. Затова, според едното становище, не е нищожно решението, постановено в нарушение на разпределението на компетентност между гражданските и административните съдилища.

Според другото становище съдебен акт, постановен от съд, който не е компетентен по правилата на подведомствеността, разпределящи делата между гражданските и административните съдилища, е нищожен. Споделящите това становище съдебни състави приемат, че правилата, които разпределят делата между общите и административните съдилища, уреждат тяхната подведомственост, а не подсъдност. Подведомствеността на общите съдилища обхваща всички дела (граждански, търговски, наказателни), с изключение на административните. Относно разглеждането и решаването на последните са създадени административни съдилища, които по смисъла на чл. 119, ал. 2 от Конституцията на Република България са специализирани и не са част от системата на общите съдилища. Въпросът за разпределение на делата между гражданските съдилища и административните съдилища е въпрос за подведомственост, а не за подсъдност на тези дела, тъй като от решаването му зависи не само кой е компетентният съд, но и съдопроизводственият ред, по който ще се разглежда делото и неговата инстанционност. Специалната компетентност на административните съдилища относно посочените в чл. 128 АПК административни спорове води до различен процесуален ред за тяхното разглеждане и решаване, както и до различна от общите съдилища инстанционност на

делата. Административните съдилища разглеждат и решават специфичен кръг дела - административните. Гражданските съдилища не разполагат с компетентност да разгледат и решат едно административно дело, а от своя страна административните съдилища нямат правораздавателна власт да се произнесат със сила на пресъдено нещо по едно гражданско дело, тъй като и в двата случая търсената защита ще бъде реализирана по различен съдопроизводствен ред, неприложим спрямо вида и предмета на разгледаното дело.

В Гражданския процесуален кодекс няма изрична разпоредба за съотношението между компетентността на общите съдилища и компетентността на специализираните административни съдилища. Споровете за компетентност между гражданските и административните съдилища не се третират от закона като спорове за подсъдност и не са изрично посочени като такива в чл. 122 ГПК „Спорове за подсъдност“. Напротив, в Гражданския процесуален кодекс терминът „подсъдност“ се използва за означаване разпределянето на делата вътре в системата на общите съдилища като родова, местна и функционална подсъдност. Разпоредбата на чл. 135, ал. 4 АПК посочва съдебния състав, който да се произнесе по спорове за компетентност между административните и общите съдилища. Тази норма определя спора като спор за подсъдност, но в случая се касае за терминологична неточност, а тълкуването ѝ във връзка с разпоредбите в дял трети „Производства пред съд“, глава девета „Общи разпоредби“ от АПК води до извод, че Административнопроцесуалният кодекс разглежда спора между специализираните административни съдилища и останалите органи и съдилища извън системата на административното правораздаване като спор за подведомственост, а не като спор за подсъдност.

Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегия на Върховния административен съд и Общото събрание на съдиите от Гражданска и Търговска колегия на Върховния касационен съд, за да се произнесат, съобразиха следното:

Съгласно чл.119, ал.1 от Конституцията на Република България правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища. На конституционно ниво сред органите на правораздаване не са посочени административните съдилища и военно-апелативният съд, които съдилища са създадени със закон и чиято конституционосъобразност не е оспорена. Законът за съдебната

власт детайлизира уредбата на видовете съдилища, като очертава и правомощията им. Според чл.61, ал.1 ЗСВ съдилищата са районни, окръжни, административни, военни, апелативни, специализиран наказателен съд, апелативен специализиран наказателен съд, Върховен касационен съд и Върховен административен съд. Макар и създадени като специализирани, административните съдилища не са изключени от системата на съдилищата в страната.

Подведомствеността, разгледана като компетентност на държавен орган да извърши възложени му действия и да издаде държавен акт, за съдилищата в страната означава предоставена им от Конституцията на Република България и законите правораздавателна власт.

Съдебната власт осъществява една типична дейност, която е непозната за останалите две власти. Това е правораздаването като съдебно правоприлагане, при което се посочва какви са правните последици при решаването на спор по повод нарушено или спорно право. Правораздаването в тесния смисъл на думата е това, което намира израз в заключителния акт, издаден от съдебния орган.

Правораздаването е държавна функция и като такава е основното съдържание в дейността на съда. То е и компетентност, т.е. съвкупност от права и задължения, необходими за осъществяването на неговата функция. Правораздаването е и правоприлагане, което се регулира от процесуалните норми на съдебното производство. Правораздаването като главно направление на съдебната функция не навлиза в чужда (на другите две държавни власти) подведомственост.

Подведомствеността на съдилищата обхваща граждански, наказателни и административни дела. В много случаи е трудно да бъде определено делото като гражданско или административно, защото е сложно разграничението между гражданското и административното правоотношение. Критерий за такова разграничение е методът на регулиране на отношението. Всяко искане да се разреши спор относно гражданско право е гражданско дело. Граждански са не само делата във връзка с правоотношения на гражданското право в тесен смисъл на думата, но и делата относно правоотношения на семейното, търговското и трудовото право. Даже правоотношенията, регулирани от административното право, могат да бъдат граждански, ако те са организирани с метода на равнопоставеност на техните субекти. Естеството на делото се определя от естеството на правото, по отношение на което се търси решение. Разрешаването на спорове, произтичащи от регулирани от закон властнически правоотношения, е от

компетентността на административните съдилища.

До създаването на административните съдилища гражданските и административните дела се разглеждаха от общите съдилища при съществуващото конституционно основание за различна компетентност на Върховния касационен съд, който има правомощие да осъществява върховния надзор за точното и еднакво прилагане на законите, и на Върховния административен съд с правомощие да осъществява върховния надзор за точното и еднаквото прилагане на законите в административното правораздаване (чл. 124 КРБ и чл. 125 КРБ). С учредяването на системата на административните съдилища законодателят запази гражданските дела в компетентност на общите съдилища (чл. 6, ал. 1 ГПК (отм); чл. 14, ал. 1 ГПК), а на административните съдилища възложи правораздаването по административните дела (чл. 128 АПК). Въпреки това разграничение законодателят изрично допуска възможност при разглеждане на гражданско дело по реда на Гражданския процесуален кодекс общите съдилища да осъществяват косвен съдебен контрол върху валидността (по изключение и върху законосъобразността) на административните актове. Законодателят допуска и възможност по реда на Административнопроцесуалния кодекс административните съдилища да разглеждат гражданските (облигационни) последици от незаконен акт, действие или бездействие на административен орган или на длъжностно лице, включително от незаконно принудително изпълнение на административен акт.

Спорът за компетентността на граждански или административен съд да разреши конкретно дело е спор за подсъдност, а не за подведомственост (чл. 135, ал. 4 АПК). Подведомствените на съдилищата дела се разпределят между тях по правилата на подсъдността. По този начин всеки съд се оказва овластен да правораздава не по всички дела, включени в съдебната компетентност, а само по ограничен кръг такива дела, определени съобразно техния предмет, връзка с района на съда или съобразно с процесуалните действия, които съдът следва да извърши по тях.

Подобно на подведомствеността, подсъдността е компетентност (овластяване) на съда да разглежда определена група дела, а от гледна точка на делата подсъдността е тяхното подчинение на правосъдната власт на съответния съд. Подсъдността е производна от подведомствеността.

За да бъде подсъдно на определен съд, делото трябва да е подведомствено на съдилищата, а не на други органи. Подведомствените на съдилищата дела се разпределят първо

между районните, окръжните и административните съдилища в качеството им на първоинстанционни съдилища. Това разпределение става чрез правилата на родовата компетентност, която използва като критерий предмета на делото. Съдебните решения на гражданските и административните съдилища, постановени не по правилата на възложената им родова компетентност, са недопустими, а не нищожни. Те са валидни актове, защото са постановени в пределите на правораздавателната власт на съда.

Подведомствените на съдилищата граждански и административни спорове се разглеждат по различен съдопроизводствен ред, предвиден в съответния приложим процесуален закон. Но страните не са лишени изобщо от съдебна защита и от постигане на целения правен резултат като защита-санкция предвид общата правораздавателна власт на съдилищата.

За да е нищожно съдебното решение, то изцяло трябва да е лишено от законова опора, да не притежава качествените характеристики на валидно съдебно решение. Нищожността на съдебния акт предполага постановяването му от съдебен орган, функциониращ в ненадлежен състав или извън пределите на правораздавателната власт на съда.

Недопустимо съдебно решение е съдебното решение, което е постановено при липсата или при ненадлежно упражнено право на иск. За разлика от нищожните съдебни решения недопустимите пораждаат правни последици, ако са влезли в сила. Такова решение е действително, то поражда всички предвидени от закона правни последици. При спор, повдигнат пред граждански съд, който е родово компетентен на административен съд (и обратно), постановеното съдебно решение подлежи на обезсилване като недопустимо, а делото следва да бъде изпратено за разглеждане на административния съд (респективно на гражданския съд) по правилата на родовата и местната подсъдност. При положение че съдебното решение не е обжалвано, то формира сила на пресъдено нещо и поражда правни последици. Ако такова съдебно решение бъде прието за нищожно поради липса на правораздавателна компетентност, то с прогласяване на неговата нищожност произтичащите от това правни последици създават правна несигурност по отношение на спорното материално правоотношение. Определянето на приложимото право е задължение на съда. При недопустимост на съдебния акт делото трябва да бъде изпратено за разглеждане на компетентния съд, като материалноправните последици, които законът свързва с

предявяването на иска (оспорването), не се заличават.

По изложените съображения Общото събрание на съдиите от Първа и Втора колегия на Върховния административен съд и на съдиите от Гражданска и Търговска колегия на Върховния касационен съд

ПОСТАНОВИ:

Съдебен акт, постановен от съд, който не е компетентен по правилата на подведомствеността, разпределящи делата между гражданските и административните съдилища, е недопустим.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:ЛОЗАН ПАНОВ .

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВКС:ДАРИЯ ПРОДАНОВА ..

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ ВАС:БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА ОТДЕЛЕНИЯ:

ВАС

АННА ДИМИТРОВА.....

ЙОРДАН КОНСТАНТИНОВ...

МАРИНИКА ЧЕРНЕВА.....

МИЛКА ПАНЧЕВА.....

ВКС

БОЙКА СТОИЛОВА.....

ВАНЯ АЛЕКСИЕВА...

ТОТКА КАЛЧЕВА....

ГЕОРГИ ЧОЛАКОВ..

ВАНЯ АНЧЕВА....

ЧЛЕНОВЕ:

ВАС

СВЕТЛАНА ЙОНКОВА.

МАРИНА МИХАЙЛОВА..

АНГЕЛ КАЛИНОВ.....

АДЕЛИНА КОВАЧЕВА.....

ДИАНА ДОБРЕВА.....

ГАЛИНА МАТЕЙСКА....

ГАЛЯ КОСТОВА.....

ФАНИ НАЙДЕНОВА.....

ГАЛИНА ХРИСТОВА

ТАНЯ РАДКОВА.....

ЗДРАВКА ЩУМЕНСКА

ЙОВКА ДРАЖЕВА.....

СВЕТОЗАРА АНЧЕВА:.....

ДИАНА ГЪРБАТОВА.....

ЗАХАРИНКА ТОДОРОВА.....

ТАТЯНА ХИНОВА.....

МАРУСЯ ДИМИТРОВА.....

ТЕОДОРА НИКОЛОВА..

АТАНАСКА ДИШЕВА..

ВКС

РОСИЦА КОВАЧЕВА.....

КАПКА ЮСТИНИЯНОВА..

СИМЕОН ЧАНАЧЕВ...:

ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА.....

БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА.....

ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА.....

БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ....

СВЕТЛА ЦАЧЕВА.....

ЛЮБКА БОГДАНОВА.....

✓ РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА.....

ВЕСКА РАЙЧЕВА.....

ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА.....

ЗЛАТКА РУСЕВА..

ДИЯНА ЦЕНЕВА.....

МАРИЯ ИВАНОВА..

СВЕТЛАНА КАЛИНОВА.....

МАРИАНА КОСТОВА.....

ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА.....

СНЕЖАНКА НИКОЛОВА.....

ТАНЯ ВАЧЕВА..	МАРИО ПЪРВАНОВ..
СОНЯ ЯНКУЛОВА.. /	КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА.
ИЛИЯНА ДОЙЧЕВА.....	ЕМИЛ ТОМОВ.....
ВИОЛЕТА ГЛАВИНОВА	АЛБЕНА БОНЕВА.....
ДОНКА ЧАКЪРОВА....	СВЕТЛА ДИМИТРОВА.....
ЕМИЛИЯ МИТКОВА.....	БОНКА ДЕЧЕВА... ..
МАРИЕТА МИЛЕВА.....	ЖИВА ДЕКОВА.....
ТОДОР ТОДОРОВ. .	МИМИ ФУРНАДЖИЕВА
СЕВДАЛИНА ЧЕРВЕНКОВА	ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА..
ЕМАНОИЛ МИТЕВ.....	ВАСИЛКА ИЛИЕВА..
ПАВЛИНА НАЙДЕНОВА	ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА.
ТАНЯ КУЦАРОВА.....	ИЛИЯНА ПАПАЗОВА.
МАРИО ДИМИТРОВ.....	ОЛГА КЕРЕЛСКА.
КРЕМЕНА ХАРАЛАНОВА	ЗОЯ АТАНАСОВА...
ИЛИАНА СЛАВОВСКА.	ВЕСЕЛКА МАРЕВА.
ДОБРИНКА АНДРЕЕВА.....	БОРИС ИЛИЕВ..
ЛЮБОМИРА МОТОВА.	БОНКА ЙОНКОВА.
МИРА РАЙЧЕВА.....	ДИАНА ХИТОВА.
НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ.....	БОЯН ЦОНЕВ.
ЕМИЛИЯ КАБУРОВА.....	МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА
СВИЛЕНА ПРОДАНОВА...	РОСИЦА БОЖИЛОВА.
ДАНИЕЛА МАВРОДИЕВА....	ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ
СВЕТЛАНА БОРИСОВА....	КОСТАДИНКА НЕДКОВА.
АНЕЛИЯ АНАНИЕВА	ГЕНИКА МИХАЙЛОВА.
КРАСИМИР КЪНЧЕВ.....	ДИМИТЪР ДИМИТРОВ.

МАДЛЕН ПЕТРОВА..

ПЛАМЕН ПЕТРУНОВ..

АГЛИКА АДАМОВА..

ПЕТЯ ЖЕЛЕВА..

ВАСИЛКА ШАЛАМАНОВА.

КАЛИНА АРНАУДОВА..

МИРОСЛАВА КЕРИМОВА..

АЛБЕНА РАДОСЛАВОВА...

СВЕТОСЛАВ СЛАВОВ

РОСЕН ВАСИЛЕВ.....

РУМЯНА ЛИЛОВА....

МИЛЕНА СЛАВЕЙКОВА..

СИБИЛА СИМЕОНОВА..

ВЕСЕЛА ПАВЛОВА....

СТЕФКА КЕМАЛОВА....

ЮЛИЯН КИРОВ....

ДАНИЕЛА СТОЯНОВА..

ГЕРГАНА НИКОВА....

ПЕТЯ ХОРОЗОВА...

МАЙЯ РУСЕВА.....

АННА БАЕВА...

ВЕРОНИКА НИКОЛОВА....

ЕВГЕНИЙ СТАЙКОВ..

ЕРИК ВАСИЛЕВ...

КРИСТИЯНА ГЕНКОВСКА..

СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА

ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА....

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

по т.д № 1/2015г. на Общо събрание на съдиите от Гражданска и Търговска колегии на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС

Решението на мнозинството на ОС на ГК и ТК на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, подкрепило предложението **вариант 1** от доклада на комисията, не може да бъде споделен по следните съображения:

Процесуалната недопустимост на съдебния акт винаги се свързва с ненадлежащото упражняване правото на иск от гледна точка наличие на отрицателни или липса на положителни процесуални предпоставки. Нарушаване правилата за подведомствеността или на подсъдността, на която плоскост са приетите разяснения с тълкувателното решение, не променят обстоятелството, че порокът, свързан с посочените правила засяга не гарантираната от закона възможност за упражняване правото на иск за защита на субективно материално право, а засягат единствено валидното произнасяне от надлежния правораздавателен орган, сезиран с конкретна искова претенция.

Ако приемем, че „подведомствеността“ следва да бъде разгледана като „компетентност на държавен орган да извърши възложени му действия и да издаде държавен акт“, то това означава, че правото на иск може да бъде упражнено независимо от съда, който е сезиран и без да се отчита обхвата на неговата „правораздавателна компетентност“, което не обяснява защо произнесените съдебни актове, при надлежното упражняване правото на иск, ще е процесуално недопустими. Категоричният извод в мотивите на тълкувателното решение, че спорът за компетентността на гражданския или административен съд да реши конкретно дело е спор за подсъдност, а всеки съд е се оказва овластен да правораздава не по всички дела, включени в съдебната компетентност, а само по ограничен кръг такива дела, би обосновал решението, че нарушението на правилата на подсъдността водят до процесуална недопустимост, ако действително се касае до нарушаване на правилата уреждащи метната или родова подсъдност, но не и защо порок, касаещ нарушаване на правораздавателната компетентност на органа, който дължи да разгледа спора от гл.т. на спорното правоотношение, също би довел до процесуална недопустимост, а не до нищожност след като този сезиран съд няма предоставените му правомощия да разглежда спорове по конкретни спорни правоотношения.

Легално законово определение за нищожност на съдебното решение липсва в Гражданско процесуалния кодекс, поради което съдържанието на понятието се извлича по пътя на тълкуването, основаващо се на характера на съдебното решение като едностранно властническо волеизявление на държавен правораздавателен орган, с

което се разрешава правният спор, в предметната рамка на предоставената му от закона правораздавателна компетентност.

Правната теория и съдебна практика приемат, че нищожно е всяко решение на съда, което не дава възможност да бъде припознато като валиден съдебен акт, поради липса на надлежно волеизявление. Няма спор, че липсва валидно волеизявление когато решението е постановено от незаконен състав. Доколкото произнесено съдебно решение е извън пределите на правораздавателната власт на съда или не може да се направи извод за наличие на волеизявление, защото не е изразено в писмена форма, липсват подпис или подписи на съдебния състав под съдебния акт или пък решението е неразбираемо и неговият смисъл не би могъл да се извлече дори при тълкуване, не може да има съмнение, че такова съдебно решение е равнозначно на липса на валиден съдебен акт.

С оглед на така изложените съображения решението, постановено от „неподведомствен“ орган, в смисъла на орган действащ извън правораздавателната компетентност определена от закона, е нищожно, тъй като е налице волеизявление на незаконен състав.

Правилата за подведомственост не се ограничават само с това да възложат на определен орган определена компетентност, като го овластяват да издава определени актове. Овластяването е свързано и със задължение да бъде упражнява възложената правораздавателна компетентност, когато са налице предпоставените от закона условия. От тази гледна точка подведомствеността е правото и задължението да се издаде съответния валиден правораздавателен акт от овластения за това държавен орган-съответния граждански или административен съд.

Разпределението на делата между гражданските и административните съдилища не е въпрос нито на родова, нито на местна или функционална подсъдност. Макар и да са част от една съдебна система гражданските и административните съдилища разглеждат различни категории дела и по различен съдопроизводствен ред. Критерият, от който изхожда чл. 14, ал. 1 ГПК, когато говори за подведомственост на гражданските дела, е *методът на регулиране* на отношението. Граждански в широк смисъл на думата са всички правоотношения, регулирани с метода на *равнопоставяне на субектите* на отношението. Не са граждански, а са държавноправни /административни, финансови и т.н./ правоотношенията, регулирани с метода на *власт и подчинение на субектите* на правоотношението. Гражданските и административните дела не се разглеждат по един и същ съдопроизводствен ред. Гражданските дела се разглеждат по реда на ГПК, наказателните по реда на НПК, а административните по реда на АПК и ДОПК. Оттук е и разликата в инстанционността на производствата по тези дела и в рамката на правораздавателната им компетентност, която не може да бъде нарушена

във всеки един случай на надлежно упражнено право на иск за защита на материално субективно право .

Емануела Банева (ВКС)

Вески Райчева (ВКС)

Ваня Алексиева (ВКС)

Бонко Дечева . . .

Бранислава Талевова